

Redovisning av Socialstyrelsens arbete med genomförandet av Agenda 2030

2017-03-24

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. Publikationen kan också tas fram i alternativt format på begäran. Frågor om alternativa format skickas till alternativaformat@socialstyrelsen.se

Artikelnummer 2017-4-8

Publicerad www.socialstyrelsen.se, april 2017

Förord

Genomförandet av FN:s Agenda 2030 ställer nya krav på Socialstyrelsens verksamhet och samarbete med andra aktörer, både nationellt och internationellt. Socialstyrelsens strategiska färdplan för perioden 2017–2020, som beslutades av styrelsen i december 2016, kan ses som ett första steg att utveckla myndighetens arbetssätt och följa resultaten av vårt arbete inom ett antal utvecklingsområden som är gemensamma både för Sverige och för genomförandet av de globala målen.

Socialstyrelsen har därför påbörjat ett arbete med att utveckla både interna och externa samarbetsformer för att bidra till måluppfyllelsen. Detta arbete har synliggjort komplexiteten i genomförandet, det ökade behovet av tvärssektoriellt samarbete och inte minst nya sätt att redovisa den verksamhet som bedrivs i myndigheten.

I det följande lämnas en mer detaljerad redovisning av vilka delar av Socialstyrelsens verksamhet som har en koppling till genomförandet av målen i Agenda 2030 och som kan bidra till Sveriges rapportering om genomförandet av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling vid FN:s politiska högnivåforum för hållbar utveckling.

Olivia Wigzell
Generaldirektör

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	7
1. Uppdraget	8
2. Nationellt arbete	8
3. <i>Arbetet med ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet samt jämsällldhet</i>	13
4. Internationellt arbete.....	16
Bilaga	18

Sammanfattning

Socialstyrelsen gör bedömningen att arbetet med att genomföra Agenda 2030 har fått en god start i myndigheten och att kunskapen om hur Agenda 2030 kopplar till myndighetens ordinarie verksamhet har stärkts. I väntan på att Agenda 2030-delegationen presenterar sitt slutbetänkande i mars 2019 och att en handlingsplan för ett svenskt genomförande av Agenda 2030 presenteras har myndigheten haft möjlighet att skapa ett tydligt system för hur verksamheten kan följas upp och synliggöras.

Insatserna inom de för myndigheten viktiga områdena i Agenda 2030 behöver även fortsättningsvis fokuseras på de utmaningar som kvarstår vad gäller genomförandet, både på nationell och på global nivå. Här framstår exempelvis områden som ojämlikheter i hälsa, utsatthet för våld, frågor om sexuella och reproduktiva rättigheter och sjukdomsförebyggande åtgärder som särskilt viktiga frågor där Socialstyrelsen och Sverige kan behöva fokusera insatser för att målen i Agenda 2030 ska kunna uppnås.

1. Uppdraget

Socialstyrelsen fick den 20 december 2016 i uppdrag genom regleringsbrevet för 2016 att kortfattat redovisa konkreta resultat från myndighetens nationella och internationella verksamhet som har bidragit till genomförandet av Agenda 2030, samt hur myndigheten arbetar med att integrera de tre dimensionerna av hållbarhet (ekonomiska, sociala och miljömässiga) i sin verksamhet. Utgångspunkten för uppdraget är den redovisning som lämnades i augusti 2016 (dnr 10.5–11678/2016). Myndigheten ska i redovisningen även beakta att det i Agenda 2030 anges att ett jämställdhetsperspektiv ska integreras i genomförandet av Agenda 2030. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2017.

Nedan redovisas konkreta resultat från den verksamhet som Socialstyrelsen bedrivit sedan den senaste avrapporteringen i augusti 2016.

2. Nationellt arbete

2.1 Den inre styrningen lyfter fram Agenda 2030

Socialstyrelsen har under hösten 2016 förändrat sin interna styrning i syfte att arbeta med Agenda 2030 på ett mer strukturerat sätt. Generaldirektören fattade den 18 november 2016 ett internbeslut (dnr 10.5–30011/2016) med innebörden att

- alla avdelningar i myndigheten ska, i sina rapporter som publiceras under 2017, ange hur rapporten i förekommande fall relaterar till målen i Agenda 2030 och bidrar till måluppfyllelsen,
- myndighetens rutin för att genomföra projekt ska uppdateras så att Agenda 2030 på lämpligt sätt integreras i projektarbetet,
- förslag ska tas fram på hur myndighetens ordinarie verksamhetsuppföljning kan följa upp även arbetet med Agenda 2030,
- förslag ska tas fram på hur myndighetens arbete med Agenda 2030 ska synliggöras internt och externt, och
- förslag ska tas fram på hur myndigheten inom ramen för befintligt arbete med statistik kan följa Agenda 2030.

Arbetet med genomförande och uppföljning av beslutet pågår för närvarande och har resulterat i följande:

- Myndigheten har tydligare inkluderat hänvisningar till Agenda 2030 i relevanta rapporter – t.ex. hade ett tiotal rapporter som beslutades under december 2016 en hänvisning till Agenda 2030, främst berördes mål 3 rörande hälsa och välbefinnande och mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen.
- Listan över kommande publikationer, som skickas till Regeringskansliet, innehåller en hänvisning till om Agenda 2030 berörs i publikationen eller inte.
- Myndigheten har i januari 2017 reviderat rutinen för att genomföra projekt och även uppdaterat mallen för projektdirektiv så att det framgår att

Agenda 2030 på lämpligt sätt ska omhändertas i projekt som startas i myndigheten.

- Arbetet med Agenda 2030 har synliggjorts med ny information på både intranät och extern webbplats på svenska och engelska.
- Det pågår interna kompetensutvecklingsinsatser i form av seminarier för avdelningsledningar och hela avdelningar om vad Agenda 2030 innehåller och hur den relaterar till myndighetens verksamhet.
- Socialstyrelsens styrelse fattade den 1 december 2016 beslut om myndighetens strategiska färdplan, som syftar till att utveckla myndighetens arbetssätt och följa resultaten av myndighetens arbete inom ett antal utvecklingsområden under perioden 2017–2020. Färdplanen tangerar flera av de områden som lyfts i Agenda 2030, bland annat jämlik hälsa, vård och omsorg.

2.2 Ökat tvärsektoriellt arbete mellan myndigheter

Socialstyrelsen deltar i ett samarbete i generaldirektörernas forum (gd-forumet), där svenska myndighetschefer går samman för att visa ledarskap och ökat engagemang i genomförandet av Agenda 2030. Forumet initierades av Sida som har regeringens uppdrag att engagera och informera en bredd av svenska aktörer i genomförandet av Agenda 2030. Syftet med myndighets-samverkan är att leda förändring och genomföra Agenda 2030 i samarbete med andra aktörer. Samarbetet mellan de deltagande myndigheterna har resulterat i en avsiktsförklaring, där myndigheterna bland annat förbinder sig till att föra en strategisk dialog, möjliggöra ökad samstämmighet och utarbeta former för operativ samverkan kring genomförandet av Agenda 2030. Socialstyrelsen står bakom avsiktsförklaringen. Deltagande från myndighetens sida i samarbetet kommer att bidra till att lyfta hälsoperspektivet och de sociala frågorna, som är centrala i genomförandet av flertalet av målen i Agenda 2030 enligt principen ”hälsa i alla politikområden”. Flera av de myndigheter som ingår i Rådet för statlig styrning med kunskap har ställt sig bakom avsiktsförklaringen.

2.3 Verksamhet med koppling till målen i Agenda 2030

Socialstyrelsen har sedan den senaste avrapporteringen genomfört flera aktiviteter med koppling till målen i Agenda 2030, vilket redovisas nedan fördelat på aktuella mål.

För mer information om arbetet som redovisas nedan, se www.socialstyrelsen.se.

Mål 1 Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt

Socialstyrelsen arbetar med olika typer av stöd till socialtjänsten med att minska fattigdom, bland annat att ta fram en introduktionsutbildning för nyanställda socialsekreterare rörande ekonomiskt bistånd. Syftet är att tillhandahålla fakta om socialförsäkringssystemet och arbetsmarknadsåtgärder.

Socialstyrelsen arbetar med förberedelser inför en nationell kartläggning av hemlöshet i Sverige som genomförs i början av april. Kartläggningen

omfattar hemlöshet bland personer med uppehållsrätt i Sverige samt EU/EES-medborgare och tredjelandsmedborgare som befinner sig tillfälligt i landet. Vidare fortsätter arbetet med en handledning till socialtjänsten rörande utsatta EU/EES-medborgare.

Mål 2 Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

Socialstyrelsen deltar med en representant i nationella amningskommittén, som samordnas av Livsmedelsverket och syftar till att myndigheter och andra aktörer ska samverka för att främja, skydda och stödja amning. Myndigheten har deltagit i en panel inom projektet ”Bra mat för alla”.

Under hösten 2016 genomförde myndigheten en rikstäckande undersökning av äldres uppfattning om kvaliteten i hemtjänst och särskilt boende, *Så tycker de äldre om äldreomsorgen 2016*. Undersökningen visar bland annat att många äldre, särskilt de som besväras av ensamhet, inte upplever måltiderna som en trevlig stund på dagen. En fullvärdig kost är en förutsättning för att upprätthålla hälsan och att förebygga undernäring, och det är därför viktigt att äldre personers måltidssituation anpassas till individens förutsättningar och behov.

Myndigheten arbetar med att revidera de nationella riktlinjerna för sjukdomsförebyggande metoder i syfte att ytterligare stödja och vägleda hälso- och sjukvårdens arbete med att hjälpa förbättra patienternas levnadsvanor. Riktlinjerna berör levnadsvanor rörande tobaksbruk, riskbruk av alkohol, otillräcklig fysisk aktivitet och ohälsosamma matvanor. En remissversion av reviderade riktlinjer beräknas finnas tillgänglig i slutet av 2017.

Mål 3 Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar

Socialstyrelsens styrelse fattade den 1 december 2016 beslut om myndighetens strategiska färdplan, som bland annat har jämlik hälsa, vård och omsorg som ett särskilt utvecklingsområde framöver. På kort sikt handlar arbetet om att myndigheten ska utveckla verktygen för att analysera och utvärdera skillnader i den vård och omsorg som ges. Det handlar bland annat om fördjupa analyser och utvärderingar för att kartlägga orsakerna till skillnaderna. Syftet är att insatser inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten ska ges utifrån behov, oavsett kön, etnicitet, bostadsort, utbildningsnivå m.m.

Myndigheten har tagit fram öppna jämförelser av jämlik vård, som fokuserar på kvinnors hälso- och sjukvård. Rapporten är en vidareutveckling av 2015 års öppna jämförelse av jämlik vård och innehåller fördjupade jämförelser och analyser för några indikatorer inom området graviditets- och förlossningsvård.

En rad rapporter har också tagits fram inom området kvinnors och barns hälsa, bland annat en rapport om socioekonomiska faktorer påverkan på kvinnors och barns hälsa efter förlossningen samt en statistikrapport om bland annat ökning och minskningar av fosterskador och kromosomavvikelse. Under våren 2017 slutförs arbetet med ett uppdrag om eftervård vid förlossning. En vägledning om minskade fosterrörelser har publicerats. Ett arbete kommer under 2017 att inledas med ett kunskapsstöd avseende fetalt

alkoholsyndrom. Sammantaget syftar arbetet till att bidra till en bättre, jämlik och evidensbaserad mödrahälsovård.

Myndigheten kommer under våren att inleda ett arbete tillsammans med Skolverket om att utveckla och förbättra samverkan mellan elevhälsan, hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Syftet är att barn och unga som är i behov av tidiga insatser från flera instanser ska få sina behov tillgodosedda.

Socialstyrelsen har beslutat om nya nationella riktlinjer om palliativ vård samt inlett arbete med nya nationella riktlinjer inom t.ex. epilepsi och psoriasis. Riktlinjerna bidrar till att skapa förutsättningar för en jämlik och kunskapsbaserad vård som erbjuds enligt samma förutsättningar över hela landet. Myndigheten har tagit fram rekommendation och bedömningsunderlag för screening inom områdena förmaksflimmer och cystisk fibros.

Myndigheten har analyserat om kommuner och landsting har uppfyllt de krav som regeringen beslutat vad gäller ersättning för arbete inom ramen för överenskommelsen med SKL om psykisk ohälsa.

Socialstyrelsen har genomfört en fördjupad analys av hälso- och sjukvårdens och tandvårdens möjligheter och utmaningar när det gäller att tillhandahålla vård till asylsökande och nyanlända, och arbetar med ett stöd till genomförande av hälsoundersökningar för nyanlända. Syftet är bl.a. att andelen genomförda hälsoundersökningar av asylsökande ska öka och att tidigt upptäcka akuta sjukdomar så att den enskildes hälsa inte riskeras samt att upptäcka behov av smittskyddsåtgärder.

Inom ramen för den svenska högspecialiserade sjukvården (rikssjukvården) har myndigheten genomfört definitionsutredningar och tillståndsutredningar inom områdena livmoderbehandlingar och viss ansiktskirurgi. Det har gjorts förstudier inom ett antal olika områden som t.ex. njurtransplantation och ryggmärgsskador.

Under 2017 ska en kartläggning genomföras om behovet av ett kunskapsstöd till primärvården med fokus på tidig upptäckt och diagnostik av äldres psykiska ohälsa. En kartläggning har genomförts av medfödda könsavvikelser. Socialstyrelsen har tagit fram en vägledning för fast vårdkontakt och metodstöd för samordnad individuell planering, samt ett samlat stöd till vården inom patientsäkerhet med fokus på allvarliga och frekventa vårdskador. Revidering av föreskrifter inom exempelvis systematiskt patientsäkerhetsarbete, läkemedelsförskrivning samt blod, vävnader och celler pågår.

Slutligen vill Socialstyrelsen nämna stöd till regionalt och lokalt förbättringsarbete som görs genom de årliga Öppna jämförelserna av hälso- och sjukvården samt utvärdering av följsamhet till rekommendationer i de nationella riktlinjerna. Myndigheten har även under innevarande rapporteringsperiod bidragit till en utveckling där arbetet med hälsoinformation samordnas mellan EU, WHO och OECD i syfte att öka jämförbarhet och ökad möjlighet till samverkan kring data i gemensamma frågor.

Mål 5 Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt

Myndigheten har gjort en inventering av de dokument som används inom socialtjänsten när det gäller stöd till våldsutsatta personer som behöver hämta personliga tillhörigheter i hemmet, och kan konstatera att kommunerna

behöver ta fram tydliga rutiner för arbetet med våldsutsatta personer och våldsutövare.

Ett kunskapsstöd om kvinnlig könsstympning har publicerats. I övrigt vill myndigheten även inom ramen för detta mål framhålla arbetet som görs inom ramen för satsningen på kvinnors hälsa och förlossningsvården.

En enkätundersökning om kvaliteten i skyddade boenden har genomförts. Mot bakgrund av att det inte finns tillförlitlig statistik över skyddade boenden i landet har Socialstyrelsen gjort bedömningen att finns behov av en ny nationell kartläggning av de skyddade boendena i Sverige. Den senaste kartläggningen publicerades våren 2013.

Socialstyrelsen har i samarbete med Nationellt Centrum för Kvinnofrid (NCK) tagit fram en webbutbildning om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Utbildningen vänder sig i första hand till personal inom socialtjänsten men den kan även användas av yrkesverksamma inom vård, omsorg, skola och rättsväsende samt privatpersoner.

Socialstyrelsens öppna jämförelser utgör ett stöd för kommuner och lands-ting i att bedöma kvaliteten inom vård och omsorg. I januari 2017 publicerades exempelvis indikatorbaserade jämförelser av god vård inom hälso- och sjukvårdssystemet och jämförelser av säker vård, också detta en indikatorbaserad uppföljning. Myndigheten har också publicerat öppna jämförelser av bland annat definitioner för alla kostnadsåtgärder som tas fram för socialtjänsten avseende barn- och ungdomsvård, ekonomiskt bistånd, stöd till personer med funktionsnedsättning, missbruks- och beroendevård samt vård och omsorg om äldre.

Socialstyrelsen har publicerat öppna jämförelser av våld i nära relation, som bland annat visar att kommunerna behöver arbeta mer systematiskt med uppföljning av socialtjänstens insatser till enskilda, och utarbeta en rutin för hur personalen inom socialtjänstens delverksamheter ska agera vid indikation på att en vuxen person utsatts för våld. Inom området våld i nära relation har en handbok tagits fram om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer.

För ytterligare aktiviteter som genomförts inom jämställdhetsområdet, se även avsnitt 3 om myndighetens arbete med ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet samt jämställdhet.

Mål 10 Minska ojämlikheten inom och mellan länder

Socialstyrelsen arbetar med att ta fram ett kunskapsstöd för personal vid HVB-hem samt en utbildning för familjehem. Föreskrifter och allmänna råd om hem för vård och boende har beslutats i syfte att bl.a. tillgodose individens psykiska, fysiska och sociala behov.

Vidare kan nämnas myndighetens stöd till regionalt och lokalt förbättringsarbete genom de årliga Öppna jämförelserna av stöd till personer med funktionsnedsättning.

Socialstyrelsen har tagit fram en nationell klassifikation; *Klassifikation av socialtjänstens insatser och aktiviteter (KSI)*. KSI kan göra det lättare att på ett entydigt sätt dela, jämföra och följa upp de aktiviteter och insatser som beslutas planeras och genomförs inom socialtjänsten.

Myndigheten tar emot ett antal studiebesök varje år i syfte att dela med sig av kunskap och erfarenheter av att arbeta med frågor som rör inkludering, bland annat rörande äldre och funktionsnedsatta personer.

Mål 16 Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer

Socialstyrelsen arbetar med att ta fram ett kunskapsstöd för samtal med barn, som syftar till att stödja personal inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten som pratar med barn som varit med om traumatiska händelser, som sexuella övergrepp eller människohandel. Statsbidragen som myndigheten fördelat på området utsatta barn bidrar till att fler personal arbetar inom den sociala barn- och ungdomsvården och att kompetensförsörjning inom området har kunnat finansieras.

Vidare har myndigheten upphandlat och genomfört utbetalning till en tolktjänst för förtroendevalda inom vissa organisationer samt till en aktör inom området dövblindhet. Socialstyrelsen har arbetat med klassifikationen av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF), och översatte under 2016 WHO:s stöddokument till användare av klassifikationen. I manualen beskrivs bland annat hur ICF kan bidra till egenmakt och i påverkansarbete. Myndigheten har tagit fram föreskrifter kring anhörig- och patientinflytande.

Avslutningsvis vill Socialstyrelsen särskilt lyfta fram det arbete som bedrivits inom området asylsökande och flyktingar. En delrapport om läget i socialtjänsten hösten 2016 har avlämnats till regeringen, där Socialstyrelsen gjort bedömningen att situationen inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård är ansträngd och att kommunerna har fortsatt utmaningar både på kort och på lång sikt. År 2015 var exceptionellt när det gäller antalet ensamkommande barn som kom till Sverige och prognoserna framåt är ytterst osäkra på grund av olika omvärldsfaktorer. En handbok om socialnämndens ansvar och uppgifter för ensamkommande barn och unga har tagits fram i syfte att underlätta tillämpningen av gällande regler inom detta område och bidra till likvärdighet och rättssäkerhet. Myndigheten har också lanserat webbsidan Min insats (<https://mininsats.se/>) i syfte att samla information om alla de olika uppdrag som man kan anmäla sig till för att hjälpa till som exempelvis kontaktperson eller god man.

3. Arbetet med ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet samt jämställdhet

3.1 Social hållbarhet och jämställdhet

Inom ramen för arbetet med social hållbarhet och jämställdhet vill Socialstyrelsen lyfta de aktiviteter som genomförs inom utvecklingsprogrammet för jämställdhetsintegrering. Målet med arbetet är att deltagande myndigheter ska utveckla sin verksamhet så att den ännu bättre bidrar till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen och därmed bidra till ökad social hållbarhet,

vilket i sig innebär att myndigheten aktivt integrerar social hållbarhet och jämställdhet i sin dagliga verksamhet. Socialstyrelsen arbetar i enlighet med en handlingsplan för jämställdhetsintegrering under perioden 2016–2018. Åtgärderna i planen omfattar fem av myndighetens prioriterade områden; kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård samt socialtjänst, statistik, analys och utvärderingar, statsbidrag, kommunikation, intern styrning och ledning. Arbetet med ekonomiskt bistånd som ligger inom socialtjänstens område kan också sägas bidra till ökad social hållbarhet och bättre stöd till våldsutsatta (se avsnittet om ekonomisk hållbarhet nedan).

De aktiviteter som för närvarande genomförs är till exempel att inom *hälso- och sjukvårdens* område se över rutiner, mallar och urval till projekt för att tydligt beakta kön som aspekt, samt att utveckla det försäkringsmedicinska beslutsstödet ur ett jämställdhetsperspektiv. Inom *socialtjänstens* område har ett urval av myndighetens utbildningsmaterial, vägledningar, bedömningsmetoder och handböcker granskats och reviderats ur ett jämställdhetsperspektiv. Under 2017 kommer ett stöd i form av checklista tas fram för att ytterligare stärka jämställdhetsperspektivet i myndighetens arbete. På *statistikområdet* har myndigheten vidareutvecklat arbetet med könsuppdelad statistik, som nu redovisas för både officiell och annan statistik. Inom ramen för myndighetens *analyser och utvärderingar* har ett arbete påbörjats med analys av könsskillnader bland ungdomar med psykisk ohälsa och missbruk. Myndighetens arbete med jämställdhet inom funktionshindersonrådet har stärkts, bland annat har lägesrapporten *Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning* nyligen publicerats med ett uttalat jämställdhetsperspektiv. Myndighetens arbete med en översyn av statsbidragsprocessen inom ramen för området *regler och behörighet* syftar till att uppdatera processbeskrivningen för fördelning och uppföljning av statsbidrag. Erfarenhetsutbyte med andra myndigheter som arbetar med statsbidrag görs för att säkra ett jämställdhetsperspektiv i hela kedjan från framtagande av mallar och anvisningar till ansökningar och återrapporteringar. Myndighetens *kommunikationsarbete* har setts över ur jämställdhetsperspektiv, bland annat har nya skrivregler publicerats, en checklista har tagits fram som säkerställer att ett jämställdhetsperspektiv finns med vid beställning av bilder, film, illustrationer och när myndigheten fotograferar eller filmar själva. Bildpolicyn har också uppdaterats. Inom ramen för myndighetens *verksamhetsstöd* har både ledningsprocessen och projektrutin setts över för att bidra till jämställdhetsintegrering av myndighetens interna styrmodell och för öka systematiken i arbetet. Myndigheten har arbetat för att stärka jämställdhetsperspektivet i årsredovisningen. Ett flertal interna utbildningsinsatser har genomförts med syfte att höja kompetensen om jämställdhet hos medarbetare.

I övrigt kan nämnas att myndigheten, som är utpekad som en av fem strategiska myndigheter i regeringens nationella strategi för lika rättigheter och möjligheter, har deltagit i de utbildningar och workshops som Nationella genussekretariatet ordnar. Vidare har myndigheten inlett samverkan med övriga hbtq-strategiska myndigheter. Arbetet leds av Nationella sekretariatet för genusforskning vid Göteborgs universitet och syftar till att utbyta erfarenheter om hur hbtq och jämställdhetsintegrering kombineras.

3.2 Miljömässig hållbarhet

Vad gäller miljömässiga aspekter på hållbarhetsmålen i Agenda 2030 vill Socialstyrelsen lyfta följande. Socialstyrelsen är i likhet med andra myndigheter en kontorsbaserad verksamhet och har ingen tung direkt miljöpåverkan. Socialstyrelsen gjorde 2014 en miljöutredning där fem betydande miljöaspekter i verksamheten lyftes: tjänsteresor, el och energi, pappersanvändning, förbrukning av livsmedel samt it och telefoni. Miljöaspekterna är kopplade till 10 av de 16 nationella miljö kvalitetsmålen, som i sin tur är kopplade till Agenda 2030. De miljömässiga aspekterna av ett genomförande av Agenda 2030 finns således integrerat i verksamheten. Myndigheten har nyligen tagit fram ny miljöutredning där även verksamhetens indirekta miljöaspekter har belysts. Resultatet av utredningen är bl.a. att de största indirekta positiva och negativa miljöaspekterna troligen står att finna i huvudprocesserna Styra med kunskap och Styra med regler.

Varje år redovisar Socialstyrelsen sitt miljöledningsarbete till Socialdepartementet. Redovisningen följer kraven i förordningen om miljöledning i statliga myndigheter och görs utifrån riktlinjer från Naturvårdsverket. Kortfattat kan myndighetens miljöledningsarbete sammanfattas enligt följande: Socialstyrelsen har minskat på utsläppen av koldioxid från tjänsteresorna per årsarbetskraft och använder el från förnybara energikällor. Myndigheten har minskat sin pappersförbrukning per årsarbetskraft och pappret som används är miljömärkt. Socialstyrelsen tillhandahåller i stor utsträckning ekologiska livsmedel till personalen för att minska påverkan på miljön. It-verksamheten strävar efter att minska energianvändningen. Persondatorer ställs in för att spara energi, och datorer som köps in är miljödeklarerade. Socialstyrelsen kan genom en ökad digitalisering bidra till mer hållbara produktionssätt av sin kunskapsstyrande verksamhet.

3.3 Ekonomisk hållbarhet

Inom ramen för frågor rörande ekonomisk hållbarhet vill Socialstyrelsen lyfta socialtjänstens centrala betydelse. Socialtjänsten har huvuduppgiften att hjälpa personer så att de kan klara sin försörjning på egen hand. Socialtjänsten ska ge ekonomiskt bistånd till personer till dess att försörjningsmålet är uppnått. Ekonomiskt bistånd och regelverket, som Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd på området, bidrar i hög grad till en ekonomisk hållbarhet och ökat socialt skydd för målgruppen. Socialstyrelsen arbetar med olika typer av stöd till socialtjänsten, bland annat att ta fram en introduktionsutbildning för nyanställda socialsekreterare rörande ekonomiskt bistånd i syfte att tillhandahålla fakta om socialförsäkringssystemet och arbetsmarknadsåtgärder. Myndigheten har under hösten 2016 tagit fram statistik för 2015 om försörjningshinder och ändamål med ekonomiskt bistånd, samt ett stödmaterial för systematisk uppföljning av ekonomiskt bistånd (SUE) i syfte att utveckla och förbättra verksamheten, öka transparensen och i förlängningen medföra större nytta för klienterna.

Socialstyrelsen arbetar inom ramen för socialtjänstlagen för att skapa en ökad teknisk utveckling av socialtjänsten, bland annat med uppdrag om e-hälsa och trygghetslarm, erbjudande om socialtjänstinsatser i form av välfärdsteknologi, journalföring m.m.

Socialstyrelsen vill inom ramen för ekonomisk hållbarhet bl.a. nämna den verksamhet som bedrivs inom ramen för beredskapstjänster och som har bäring på mål 8, att verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt. Myndigheten ska eftersträva att anställa personer som står långt från arbetsmarknaden, inklusive nyanlända, för att utföra enklare arbetsuppgifter. Denna åtgärd kan bidra till att genomföra delmålet och därmed öka den ekonomiska hållbarheten i samhället.

Slutligen vill Socialstyrelsen inom området ekonomisk hållbarhet kommentera de möjligheter som digitaliseringen av vården kan innebära. Digitalisering inom hälso- och sjukvården kan innebära att tillgång till vård underlättas. Digitalisering kan medföra lägre kostnader och i vissa fall en ökad effektivisering. Denna ökade ekonomiska hållbarhet är dock villkorad av att den tekniska infrastrukturen (t.ex. bredbandsutbyggnad) utvecklas så att alla landsdelar får tillgång till den digitala utvecklingen.

4. Internationellt arbete

Sverige har under åren 2015–2018 plats i Världshälsoorganisationens (WHO) styrelse och företräds där av Socialstyrelsens generaldirektör.

Inom ramen för WHO-arbetet har Socialstyrelsen aktivt deltagit i arbetet med frågor på dagordningen vid årsmötet för WHO:s Europaregion (Regionalkommittén), som ägde rum i september 2016. Vid årsmötet lyftes bland annat frågor om att Europaregionen skulle fatta beslut om hur dess medlemsländer ska arbeta rörande flykting- och migranthälsa, och dels om en handlingsplan för medlemsländerna i frågor rörande sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. I fråga om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter innebar Regionalkommitténs beslut att WHO:s Europaregion nu har en gemensam syn på arbetet som medlemsstaterna bör bedriva gällande sexuell och reproduktiv *hälsa*, men processen före och under mötet visade på stora framtida utmaningar vad gäller frågan om sexuella och reproduktiva *rättigheter*. Myndigheten vill i detta sammanhang upprepa sin bedömning från tidigare avrapportering att det finns behov av ytterligare åtgärder på nationell och global nivå för att målet i Agenda 2030 ska uppnås om att alla ska ha tillgång till reproduktiv hälsovård och att reproduktiv hälsa ska integreras i nationella strategier och program. Vad gäller flykting- och migranthälsa deltog Socialstyrelsens experter även i den arbetsgrupp som tog fram förslaget till Regionalkommittén för beslut. Myndighetens bidrag, som till stor del byggde på de erfarenheter som har samlats in i Sverige under den period när flyktingmottagandet var som störst, innebar bland annat att ett tydligare jämlikhetsperspektiv lyftes i handlingsplanen och att tandhälsa inkluderades i planen.

Vad gäller förberedelserna inför WHO:s styrelsemöte, som ägde rum i januari 2017, har Socialstyrelsens experter på sedvanligt sätt bidragit till samarbetet med Regeringskansliet (Socialdepartementet) och Folkhälsomyndigheten. Under styrelsemötet i Genève stod Sverige värd för en middag för övriga styrelseledamöter med Agenda 2030 som huvudtema. Syftet var att skapa en bättre dialog och främja samverkan mellan länderna i styrelsen genom att diskutera Agenda 2030 både som ärende på styrelsens dagordning och som ett övergripande raster till många andra frågor som styrelsen har att

hantera, inte minst programbudgeten för WHO. Sverige stod värd för en lunch för styrelsens ledamöter på temat jämställd representation inom WHO för att uppmärksamma organisationen på att driva jämställdhetsfrågorna mer aktivt såväl internt som externt.

Inom ramen för arbetet med Sverigefrämjande utomlands har en expert från Socialstyrelsen ingått i den svenska statssekreterarledda delegationen vid en resa till Hong Kong och Singapore i februari 2017. Syftet med resan var att dela med sig av svenska erfarenheter och kunskap kring äldrevård och att hämta hem kunskap om hur andra länder med en stor andel åldrande befolkning hanterar utmaningar inom vård och omsorg.

Socialstyrelsens generaldirektör har under vintern 2016 utsetts till ordförande för OECD:s hälsokommitté, vilket ökar möjligheterna för myndigheten att bidra till genomförandet av Agenda 2030 på global nivå.

Slutligen vill Socialstyrelsen betona vikten av att de utvärderingar och öppna jämförelser av hälso- och sjukvården samt socialtjänsten som myndigheten tar fram även används i ett internationellt sammanhang. Utvärdering av hälso- och sjukvårdens samt socialtjänstens verksamhet och kvalitet är en central komponent för genomförandet av Agenda 2030, som ställer särskilda krav på att statistik av god kvalitet kan tillhandahållas för att göra både nationella och globala jämförelser.

Bilaga

Uppdrag i regleringsbrev för Socialstyrelsen 2017 (Dnr S2015/04635/FST, S2016/07779/RS (delvis):

9. Agenda 2030

Socialstyrelsen ska kortfattat redovisa konkreta resultat från myndighetens nationella och internationella verksamhet som har bidragit till genomförandet av Agenda 2030 samt hur myndigheten arbetar för att integrera de tre dimensionerna av hållbarhet (ekonomiska, sociala och miljömässiga) i sin verksamhet. Redovisningen ska användas som underlag för Sveriges rapportering om genomförandet av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling vid FN:s politiska högnivåforum för hållbar utveckling (HLPF) i juli 2017. Utgångspunkten är den redovisning som lämnades i augusti 2016 (dnr Fi2016/01355/SFÖ). Myndigheten ska i redovisningen även beakta att det i Agenda 2030 anges att ett jämställdhetsperspektiv ska integreras i genomförandet av agendan. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet, med kopia till Finansdepartementet och Utrikesdepartementet) senast den 31 mars 2017.